

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 196/2022 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Jarkko Rapala, sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöneuvos Juhani Gustafsson, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Tomi Marjamäki, ympäristöministeriö
- yksikön päällikkö Jyrki Lammila, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- ylitarkastaja Jaana Kilponen, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- erikoissuunnittelija Outi Zacheus, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- ympäristöterveydenhuollon erityisasiantuntija Kaisa Mäntynen, Suomen Kuntaliitto

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- maa- ja metsätalousministeriö
- Suomen ympäristökeskus
- Suomen Vesilaitosyhdistys ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi terveydensuojelulakia, vesihuoltolakia, ympäristönsuojelulakia sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön Euroopan unionin uusi juomavesidirektiivi. Esityksellä vahvistettaisiin terveydensuojelulaissa talousveden laadun valvonnan riskiperusteisuutta tarkentamalla talousvedeksi tuotettavan raakaveden, talousvettä toimittavan laitoksen veden toimitusketjun ja rakennusten vesilaitteistojen veden laatuun vaikuttavien tekijöiden riskinarviointia ja riskien hallintakeinoja. Talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointiin perustuvaa käytötarkkailua eli omavalvontaa koskevaa sääntelyä tarkennettaisiin. Rakennusten vesilaitteistojen

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

riskienhallinnassa otettaisiin erityisesti huomioon riskit, jotka liittyvät veden kanssa kosketuksiin joutuvien materiaalien ja tuotteiden uusiin terveydensuojelulain nojalla säädettäviin hygieniää koskeviin vähimmäisvaatimuksiin. Niin sanottuina ensisijaisina tiloina käytettävien rakennusten omistajille lisättäisiin velvollisuus tehdä vesilaitteistoistaan riskinarviointi, jossa olisi huomioitava erityisesti *Legionella*-bakteerin esiintyvyys ja lyijyn pitoisuus vedessä.

Lisäksi vesihuoltolakiin lisättäisiin vesihuoltolaitoksille velvoite huolehtia siitä, että vesihuoltolaitoksen riskiperusteisesti suorittaman raakavesitarkkailun tulokset toimitetaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, mistä nämä tiedot saadaan viranomaiskäyttöön erityisesti sen varmistamiseksi, että niistä voidaan koota tietokokonaisuuksia Euroopan komissiolle juomavesidirektiivin täytäntöönpanon seurantaan varten. Laitoksella olisi velvollisuus ilmoittaa viranomaisille raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaitsemistaan epätavallisista muutoksista sekä toimittaa pyytämättä asiakkaalle veden kulutus-, hinta- ja laatutietoja. Asiakkaan olisi puolestaan välitettävä nämä tiedot talousveden loppukäyttäjälle. Koska vesihuoltolaitoksen määritelmä ei kata kaikkia juomavesidirektiivin soveltamisalaan kuuluvia toimijoita, juomavesidirektiivin täytäntöönpanon kannalta keskeiset vesihuoltolain velvoitteet laajennettaisiin koskemaan myös niitä direktiivin soveltamisalaan kuuluvia toimijoita, jotka eivät ole vesihuoltolaissa tarkoitettuja vesihuoltolaitoksia.

Ympäristönsuojelulaissa tarkoitetun ympäristönsuojelun tietojärjestelmän käyttöalaa laajennettaisiin juomavesidirektiivin edellyttämien tietokokonaisuuksien laatimiseksi koskemaan myös vesihuoltolain ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain sekä näiden nojalla annettujen alempiasteisten säännösten nojalla koottujen tietojen tallettamista tietojärjestelmään.

Terveydensuojelulaki lisättäisiin eräiden tuotteiden markkinaavalvonnasta annetun lain soveltamisalapykälään. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto olisi täten jatkossa talousveden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden hygieenisyyttä koskevien vähimmäisvaatimusten markkinaavalvonta-viranomainen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esitys perustuu ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta uudelleenlaadittuun EU:n juomavesidirektiiviin (EU 2020/2184). Direktiivin yhtenä keskeisenä tavoitteena on talousveden (juomaveden) terveydellisen laadun turvaaminen talousveden laatuvaatimusten ja riskienhallinnan keinoin. Riskinarvioinnissa ja riskienhallinnassa on otettava huomioon koko vedentuo- tanto- ja vedenjakelujärjestelmä raakaveden muodostumisalueelta veden käyttäjän hanaan asti.

Riskiperusteinen lähestymistapa on yleisesti todettu tehokkaaksi tavaksi ehkäistä ennalta talousveden laatuun liittyviä häiriöitä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on lausunnossaan direktiiviehdotuksesta katsonut, että riskiperusteisen lähestymistavan perusteella jäsenvaltiot voivat kohdistaa

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

tutkimukset tarkoituksenmukaisella tavalla ja siten, että terveyden edistämiseen liittyvät hyödyt ovat oikeassa suhteessa tutkimuksista aiheutuviin kustannuksiin (StVL 1/2019 vp).

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia terveydensuojelulakiin, vesihuoltolakiin, ympäristönsuojelulakiin ja markkinavalvontalakiin. Ehdotuksen tavoitteena on parantaa ihmisten terveyden suojelun tasoa sellaisilta haitallisilta vaikutuksilta, joita saattaa aiheutua talousveden saastumisesta. Talousveden saastumista pyritään vähentämään riskinarvioinnilla ja lisäämällä ennalta varautumista vaaroihin ja vaaratilanteisiin sekä määrittelemällä niille tarkoituksenmukaisia hallintakeinoja. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä vähäisin täsmennyksin (1. lakiehdotuksen 19 §).

Valiokunta yhtyy maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossaan toteamaan käsitykseen siitä, että esitetyt riskienhallinnan yleiset periaatteet ja vedentuotantoketjun riskienhallintaa koskevat täsmennykset tukevat vesihuoltolaitosten varautumista häiriötilanteisiin sekä kriisinkestokykyä. Lausunnossa nostettiin myös esiin, että terveydensuojelulaissa tarkoitettujen riskinhallintasuunnitelmien ja vesihuoltolaissa tarkoitettujen vesihuollon tietojärjestelmän suojauksesta ja tietoturvalisuudesta huolehtiminen on erittäin tärkeää. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta yhtyy myös maa- ja metsätalousvaliokunnan näkemykseen siitä, että tietojärjestelmiä kehitettäessä tulee varmistaa, että luottamukselliseksi tai salaiseksi luokitellun tiedon luonne näkyy selvästi kaikille järjestelmän käyttäjille eikä tällaista tietoa päädy julkisiin järjestelmiin tai jaeta eteenpäin. Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää samalla tärkeänä, että esityksellä tehostetaan eri hallinnonalojen tietojärjestelmiin kerättävien tietojen kokoamista ja parannetaan niiden hyödyntämistä.

Valiokunta toteaa, että kansalliseen vesihuoltouudistukseen ja sen osana käynnistyvään vesihuoltolain uudistukseen liittyviä huomioita ei ole otettu huomioon juomavesidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Muun muassa vesihuoltolain 16 a §:n asiakirjojen julkisuutta koskevaan säännöksen ehdotetaan tässä yhteydessä lähinnä teknistä tarkennusta, ja laajempiin tarkennustarpeisiin on esityksen perustelujen mukaan tarkoitus palata osana vesihuoltolain laajempaa uudistusta. Tuolloin on mahdollista huomioida myös julkisuuslainsäädäntöön parhaillaan valmisteilla olevat muutokset.

Lakiehdotukset vaikuttavat useiden eri viranomaisten toimintaan ja edellyttävät nykyistä enemmän poikkihallinnollista viranomaisten yhteistyötä. Riskienhallintaan osallistuvia viranomaisia ovat toimialoillaan kunnan terveydensuojelu-, ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaiset sekä ELY-keskus. Talousveden laatutietojen julkaiseminen ajantasaisesti ja paikkatiedon hyödyntäminen tiedon jakamisessa mahdollistavat havainnollisen tietojen esittämisen, mikä voi osaltaan lisätä kansalaisten mielenkiintoa veden laatuun ja ympäristön tilaan sekä lisätä luottamusta talousveden laatuun.

Ensi vuoden talousarviossa on varattu kahden miljoonan euron kertaluonteinen määräraha Suomen ympäristökeskukselle tietojärjestelmien kehittämiseen. Yhteensä vuosittaisiksi kustannuksiksi on esityksessä arvioitu runsaat kolme miljoonaa euroa. Valiokunta korostaa, että esityksen tavoitteiden toteuttamiseksi on varmistuttava siitä, että viranomaisten voimavarat ovat tehtävien mukaiset.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

19 §. Riskienhallinnan yleiset periaatteet. Valiokunta ehdottaa pykälän otsikosta poistettavaksi vedentuotantoketju-sanan, jotta otsikko vastaa paremmin pykälän sisältöä. Yleisiä riskienhallinnan periaatteita ehdotetaan sovellettaviksi myös rakennuksen vesilaitteistoon, joka ei kuulu laissa tarkoitettuun vedentuotantoketjuun. Valiokunta ehdottaa 3 ja 5 momentin muuttamista siten, että riskienhallinnan kannalta tarpeellisilla tiedoilla tarkoitetaan riskienhallinnan kohdistamisen lisäksi rakennusten vesilaitteistojen riskienhallintaa ja pykälän 1 momentissa tarkoitettua lämpimän käyttöveden riskienhallintaa. Pykälän 5 momenttiin valiokunta ehdottaa asetuksenantovaltuutta myös rakennusten vesilaitteistojen osalta. Velvollisuus riskienhallinnan kannalta tarpeellisten tietojen kokoamisesta ja ajan tasalla pitämisestä samoin kuin omavalvonta ja viranomaisvalvonta koskevat vain toiminnanharjoittajia eivätkä yksityisiä henkilöitä tai kotitalouksia.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 196/2022 vp sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 196/2022 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

terveydensuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan terveydensuojelulain (763/1994) 3 §, 5 luvun otsikko, 16—18, 18 a, 20, 21, 49 a ja 49 b §, sellaisina kuin niistä ovat 3 § laissa 860/2018, 16—18, 18 a, 20, 21 ja 49 b § laissa 942/2016 ja 49 a § laissa 1103/2011, sekä

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

lisätään lakiin uusi 16 a, 17 a ja 17 b §, lailla 120/2001 kumotun 19 §:n tilalle uusi 19 §, lakiin uusi 19 a ja 19 b § sekä liitteeseen, sellaisena kuin se on laissa 1187/2021, uusi 7 kohta seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Terveysnsuojelusta säädetään lisäksi ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vesihuoltolaissa (119/2001), säteilylaissa (859/2018), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), työturvallisuuslaissa (738/2002), vesilaissa (587/2011), jätelaissa (646/2011), maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), ulkoilulaissa (606/1973), eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (26/1920), elintarvikelaissa (297/2021), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011) sekä eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009).

5 luku

Talousvesi ja lämmin käyttövesi

16 §

Sovelletamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkeen ihmisten käyttöön tarkoitettuun talousveteen, jota toimitetaan vesijohtoverkoston kautta tai tankeista, otetaan vedenkäyttäjän omilla laitteilla tai pakataan pulloihin tai säiliöihin.

Lämpimään käyttöveteen ja sen kanssa kosketuksissa oleviin materiaaleihin ja tuotteisiin sovelletaan 17 ja 17 b §:ää, 19 §:n 1 ja 3—5 momenttia, 19 b §:ää, 20 §:n 3 ja 6 momenttia sekä 21 §:ää.

Mitä tässä laissa säädetään talousvettä toimittavasta laitoksesta, sovelletaan myös toiminnanharjoittajaan, joka toimittaa vettä talousvettä toimittavalle laitokselle.

Tätä lukua ei sovelleta:

1) veteen, jota käytetään yksinomaan pyykinpesuun, siivoukseen, saniteettitarkoitukseen taikka muuhun vastaavaan tarkoitukseen, jossa ihmisten altistuminen vedelle on vähäistä;

2) luontaisiin kivennäisvesiin, jotka Ruokavirasto on tunnustanut luontaisten kivennäisvesien hyödyntämisestä ja markkinoille saattamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/54/EY mukaisesti;

3) vesiin, jotka ovat ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/83/EY tarkoitettuja lääkinnälliseen tarkoitukseen käytettäviä vesiä.

Talousvettä toimittaviin laitoksiin, jotka toimittavat vettä vedenjakelualueelle keskimäärin vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin, ei sovelleta 18 a §:n 3 momenttia eikä 19 a §:ää.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Yksinomaan Suomen aluevesillä liikennöiviin merialuksiin, jotka kuljettavat matkustajia, käsittelevät vettä poistamalla siitä suolaa ja johtavat sitä talousvedeksi, ei sovelleta 19 §:n 2 momentin 1 kohtaa eikä 19 a §:ää.

Puolustushallinnon pysyvässä tai tilapäisessä käytössä oleviin kiinteistöihin ja puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 15 §:n 8 momentin nojalla säädettyihin erityissuojattaviin kohteisiin ei sovelleta 18 §:n 3 momenttia, 18 a §:n 3 momenttia, 20 §:n 2, 4 ja 5 momenttia, 21 §:ää eikä 49 a §:n 3 momenttia.

16 a §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *talousvedellä* vettä, jota:
 - a) käytetään juomavedeksi, ruoan valmistukseen tai muihin kotitaloustarkoituksiin yksityisissä, julkisissa tai kaupallisissa tiloissa;
 - b) pakataan pulloihin tai säiliöihin;
 - c) elintarvikealan toimija käyttää elintarvikelain 5 §:n 2 momentin 11 kohdassa tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa elintarvikkeiden valmistukseen, jalostukseen, säilytykseen tai markkinoille saattamiseen lukuun ottamatta vettä, jota käytetään elintarvikehuoneistossa erityistarkoituksiin ja jonka osalta elintarvikevalvontaviranomainen on vakuuttunut, ettei veden laatu heikennä valmiiden elintarvikkeiden terveydellistä laatua ja varmistanut, että vedenhankinta on otettu huomioon toiminnanharjoittajan mainitun lain 15 §:n mukaisessa omavalvonnassa;
- 2) *lämpimällä käyttövedellä* rakennuksen vesilaitteistolla lämmitettyä vettä;
- 3) *talousvettätoimittavallalaitoksella* toiminnanharjoittajaa, joka toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi jakeluverkossa tai muuten kuin tilapäisesti tankeista;
- 4) *vedenjakelualueella* sellaista talousveden jakeluverkon yhtenäistä osaa, jossa talousveden laatu on jokseenkin tasainen ja jossa talousveden toimituksesta vastaa yksi talousvettä toimittava laitos, sekä veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden käyttäjinä olevia kotitalouksia, elintarvikehuoneistoja sekä julkisen tai kaupallisen toiminnan harjoittajia;
- 5) *vedenkäyttäjällä* vedenjakelualueella olevaa luonnollista henkilöä, kiinteistöä, laitosta taikka julkista tai kaupallista toimintaa harjoittavaa, joka käyttää talousvettä tai lämmintä käyttövetä;
- 6) *vedentuotantoketjulla* talousveden toimittamisen kokonaisuutta raakaveden muodostumisalueelta veden oton, käsittelyn, varastoinnin ja jakelun kautta siihen kohtaan, jossa kiinteistön tonttivesijohto on liitetty talousvettä toimittavan laitoksen vesijohtoverkostoon;
- 7) *rakennuksen vesilaitteistolla* yksityisten ja julkisten kiinteistöjen ja rakennusten tonttivesijohtoa ja muita vesijohtoja laitteineen, vesikalusteineen ja erityisine vesilaitteistoineen alkaen vedenkäyttäjän omasta vedenottopisteestä tai kohdasta, jossa kiinteistön tonttivesijohto on liitetty talousvettä toimittavan laitoksen jakeluverkostoon, ja päättyen vesipisteeseen, josta otetaan talousvettä, lämmintä käyttövetä taikka muuta vettä, jolle ihmiset voivat altistua;
- 8) *riskienhallinnalla* veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien vaarojen ja vaaratilanteiden tunnistamista, niistä aiheutuvien riskien arvioimista, riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi tarkoitettujen tarkoitustenmukaisten hallintakeinojen määrittämistä, hallintakeinojen toteuttamisesta vastuussa olevien toimijoiden tunnistamista ja hallintakeinojen toteuttamista;

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

9) *ensisijaisella tilalla* muuta kuin kotitalouden käyttöön tarkoitettua tilaa, jossa suuri määrä veden käyttäjiä voi altistua talousvedestä tai lämpimästä käyttövedestä aiheutuvalla terveyshaitalle.

17 §

Yleiset laatuvaatimukset

Talousveden ja lämpimän käyttöveden on oltava terveydelle haitatonta ja tarkoitukseensa käyttökelpoista. Talousvedeksi tarkoitettu vesi on tarvittaessa käsiteltävä ja desinfioitava siten, että siitä ei aiheudu terveyshaittaa.

Veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun tarkoitettua laitteistoa on suunniteltava, sijoitettava ja rakennettava ja niiden haltijan on hoidettava niitä siten, että talousvesi ja lämmin käyttövesi täyttävät 1 momentissa säädetyt vaatimukset.

Talousvettä toimittava laitos vastaa siitä, että toimitettu vesi täyttää 1 momentissa tarkoitettua vaatimusta siinä kohdassa, jossa kiinteistön tonttovesijohto on liitetty laitoksen vesijohtoverkostoon. Kiinteistön omistajan ja rakennuksen haltijan on huolehdittava siitä, että rakennuksen vesilaitteisto ei heikennä toimitetun veden laatua siinä määrin, että siitä voi aiheutua terveyshaittaa. Vedenkäyttäjän omilla laitteilla otetun veden laatuvaatimusten täyttymisestä on vastuussa vedenottaja.

Veden laatuvaatimusten tulee täytyä seuraavassa kohdassa:

- 1) vedenjakelualueella käytettävän veden osalta vesipisteessä, josta vedenkäyttäjä ottaa talousvettä tai lämmintä käyttövettä;
- 2) tankista otettavan veden osalta kohdassa, jossa vesi otetaan tankista;
- 3) pullotettavan tai säiliöihin pakattavan veden osalta kohdassa, jossa vesi pullotetaan tai pakataan säiliöihin;
- 4) elintarvikehuoneistossa käytettävän veden osalta kohdassa, jossa vettä käytetään huoneistossa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä talousveden ja lämpimän käyttöveden terveydellisistä laatuvaatimuksista ja käyttökelpoisuutta koskevista laatuvaatimista sekä talousvedeksi tarkoitettua veden desinfioinnista ja riittävästä käsittelystä terveyshaittojen estämiseksi.

17 a §

Laatuvaatimuksista poikkeaminen

Aluehallintovirasto voi talousvettä toimittavan laitoksen tai veden käyttäjän omilla laitteilla otetun talousveden osalta veden omistajan hakemuksesta myöntää määräaikaista poikkeusta 17 §:n 5 momentin nojalla säädettyjen kemiallisten laatuvaatimusten täyttymisestä vedenjakelualueella.

Poikkeus voidaan myöntää, jos talousveden hankintaa ei voida muutoin hoitaa kohtuulliseksi katsottavalla tavalla eikä poikkeamisesta aiheudu terveyshaittaa.

Talousvettä toimittavan laitoksen tai veden omistajan, jolle on myönnetty 1 momentissa tarkoitettu poikkeus, on tiedotettava vedenkäyttäjille viipymättä poikkeuksesta, sen syistä, sisällöstä ja suunnitelluista korjaustoimenpiteistä.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä poikkeuksen myöntämisen edellytyksistä, poikkeusta koskevan hakemuksen sisällöstä sekä poikkeusta haettaessa ja myönnetäessä noudatettavasta menettelystä.

17 b §

Veden kanssa kosketuksissa olevat kemikaalit, materiaalit ja tuotteet

Veden käsittelyssä käytettävät kemikaalit tai suodatinaineet taikka veden otossa, käsittelyssä, varastoinnissa, toimituksessa tai rakennuksen vesilaitteistossa käytettävät materiaalit tai tuotteet eivät saa heikentää talousveden tai lämpimän käyttöveden laatua siten, että 17 §:ssä säädettyjen laatuvaatimusten täyttyminen vaarantuu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut kemikaalit, suodatinaineet, materiaalit tai tuotteet eivät saa myöskään vaikuttaa haitallisesti veden väriin, hajuun tai makuun, lisätä mikrobien kasvua vedessä eikä niistä saa päästä liukenemaan veteen vieraita aineita suurempina määrinä kuin niiden käyttötarkoituksen mukaan on tarpeellista.

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, veden käsittelyssä voidaan käyttää mikrobien kasvua lisääviä aineita, jos se on käytettävän aineen nimenomainen tarkoitus.

Valmistajan, maahantuojan, myyjän ja muun toimijan, joka asettaa saataville markkinoilla talousveden tai lämpimän käyttöveden kanssa kosketuksiin tarkoitettuja tuotteita, on huolehdittava siitä, että tuotteet täyttävät tässä pykälässä säädetyt vaatimukset. Veden toimituksessa ja rakennusten vesilaitteistoissa käytettävien tuotteiden markkinavalvonnasta, ulkorajavalvonnasta sekä muutoksenhausta markkinavalvontaviranomaisten päätöksiin säädetään eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), jäljempänä *markkinavalvontalaki*. Tätä lakia sovellettaessa markkinavalvontalaissa tarkoitettulla talouden toimijalla tarkoitetaan tässä momentissa tarkoitettuja toimijoita.

Markkinavalvonnan, talouden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön sekä unionin markkinoille tulevien tuotteiden valvonnan puitteista säädetään markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1020.

Veden käsittelyssä käytettävien desinfiointiaineiden hyväksymisestä säädetään biosidivalmisteiden asettamisesta saataville markkinoilla ja niiden käytöstä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 528/2012 sekä kemikaalilaissa (599/2013).

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184, jäljempänä *juomavesidirektiivi*, nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanemiseksi antaa tarkempia säännöksiä:

1) talousvedeksi toimitettavan veden käsittelyyn käytettävistä kemikaaleista ja suodatinaineista;

2) vedentuotantoketjussa tai rakennuksen vesilaitteistossa veden kanssa kosketuksissa olevien materiaalien ja tuotteiden valmistuksessa käytettävistä lähtöaineista, koostumuksista tai ainesosista, ehdoista niiden käytölle sekä niiden testaus- ja hyväksymismenetelmistä ja testitulosten hyväksymis- ja hylkäysperusteista;

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

3) veden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenetelmästä ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten nimeämisestä sekä merkinnöistä, joilla osoitetaan tuotteen soveltuvan talousvesikäyttöön;

4) menettelytavasta, jolla sisällytetään veden kanssa kosketuksissa olevien tuotteiden valmistuksessa käytettävä lähtöaine, koostumus tai ainesosa Euroopan unionin ylläpitämään luetteloon niistä aineista, joista voidaan valmistaa talousvedeksi tarkoitetun veden tai lämpimän käyttöveden kanssa kosketuksissa olevia tuotteita.

18 §

Talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksyminen

Talousvettä toimittavan laitoksen, jolla on omaa veden tuotantoa tai käsittelyä, on haettava toimintansa hyväksymistä kunnan terveydensuojeluviranomaiselta viimeistään 3 kuukautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Talousvettä ei saa toimittaa ennen kuin toiminta on hyväksytty.

Toiminnan hyväksymistä on haettava myös, jos vedenottoa tai vedenkäsittelyä laajennetaan tai muutetaan olennaisesti tai jos veden laadussa tai jakelussa tapahtuu talousveden laadun kannalta olennaisia muutoksia. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan muuttamista. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen on liitettävä toiminnanharjoittajan, toimittavaa vettä, vedentuotantoketjua ja riskienhallintaa koskevat tarpeelliset tiedot.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on lähetettävä hakemus tiedoksi niille aluehallintovirastoille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja kuntien terveydensuojeluviranomaisille, joiden alueelle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä tai joiden alueelta se ottaa vettä, ja varattava näille tilaisuus antaa hakemuksesta lausunto.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksymispäätöksessään nimettävä talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualueet ja annettava hakijalle 20 §:ssä tarkoitetut tarpeelliset määräykset.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hakemusmenettelystä ja hakemukseen liitettävistä tiedoista.

18 a §

Ilmoitusvelvollisuus vedenjakelualueesta

Talousvettä toimittavan laitoksen sekä toiminnanharjoittajan, joka ottaa talousvettä omilla laitteilla käytettäväksi osana julkista tai kaupallista toimintaa, on tehtävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus uudesta vedenjakelualueesta. Yhteisessä käytössä olevan vedenottamon tai vesisäiliön omistajan on tehtävä mainitussa pykälässä tarkoitettu ilmoitus, jos vettä otetaan vedenkäyttäjien omilla laitteilla talousvetenä käytettäväksi yhteensä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen toimijoiden on pidettävä vedenjakelualueita koskevat tiedot ajan tasalla. Tietojen olennaisista muutoksista on tehtävä 13 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus viipymättä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Talousvettä toimittavan laitoksen on ylläpidettävä vedenjakelualueen raja-
na paikkatietona, jossa vedenjakelualue on tallennettu aluekohteena. Tiedot rajauksesta on toimit-
tettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston erikseen määrittelemällä tavalla kunnan
terveydensuojeluviranomaiselle ja Suomen ympäristökeskukselle, joille on myös vuosittain il-
moitettava rajauksen muutoksista.

19 §

Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamisen on perustuttava ennalta varautumi-
seen ja riskienhallintaan.

Edellä 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun toiminnanharjoittajan on kohdistettava riskienhallintaa:

1) talousveden valmistuksessa käytettävän raakaveden laatuun vaikuttaviin hydrologisiin ja
hydrogeologisiin ominaisuuksiin ja ihmistoiminnasta johtuviin vaikutuksiin, joista voi aiheutua
vaaraa talousveden laadulle;

2) talousvedeksi tarkoitetun veden ottoon, käsittelyyn, varastointiin ja jakeluun.

Toiminnanharjoittajan on koottava ja pidettävä ajan tasalla riskienhallinnan **kohdistamisen**
kannalta tarpeellisia tietoja.

Edellä 3 momentissa tarkoitetut tiedot on otettava huomioon omavalvonnassa sekä 6 ja
20 §:ssä tarkoitetussa viranomaisvalvonnassa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä **3 momentissa**
tarkoitetuista tiedoista ja niiden ajan tasalla pitämisestä, omavalvonnasta ja kunnan terveyden-
suojeluviranomaisen viranomaisvalvonnasta koskien:

1) vedenjakelualueita, joille talousvettä toimittava laitos toimittaa talousvettä vähemmän kuin
10 kuutiometriä vuorokaudessa tai alle 50 henkilön tarpeisiin;

2) vedenkäyttäjän omilla laitteilla otettavaa talousvettä;

3) rakennusten vesilaitteistoja. (Uusi)

19 a §

Vedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelma

Talousvettä toimittavan laitoksen on laadittava ja pidettävä ajan tasalla suunnitelma riskienhal-
lintaa varten, jäljempänä *riskienhallintasuunnitelma*, sellaisten riskien ennalta ehkäisemiseksi ja
hallitsemiseksi, joista voi aiheutua terveyshaittaa talousveden välityksellä. Riskienhallintasuun-
nitelman tulee kattaa koko vedentuotantoketjua koskevat riskit, ja siinä on esitettävä riskienhal-
linnan kannalta keskeiset tiedot ja tarkoituksenmukaiset menettelytavat riskien poistamiseksi tai
vähentämiseksi.

Riskienhallintasuunnitelman laatimiseen osallistuvilla on oltava pääsy riskinarvioinnissa tar-
vittaviin tietoihin ja riittävä asiantuntemus 1 momentissa tarkoitettujen menettelytapojen määrit-
tämiseksi. Tietojen kokoamiseen voidaan käyttää ympäristönsuojelulain 222 §:ssä tarkoitettuun
tietojärjestelmään tallennettuja tietoja.

Riskienhallintasuunnitelma on laadittava yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen
sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa, jollei
näiden osallistuminen suunnitelman laatimiseen ole ilmeisen tarpeetonta. Elinkeino-, liikenne- ja

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

ympäristökeskuksen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen osallistumisesta riskienhallintaan säädetään vesihuoltolain 4 §:ssä.

Talousvettä toimittavan laitoksen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon omavalvonnassa ja toimitettava se kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on otettava riskienhallintasuunnitelma huomioon 6 ja 20 §:ssä tarkoitetussa viranomaisvalvonnassa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä riskienhallintasuunnitelman laatimisesta, sisällöstä ja pitämisestä ajan tasalla sekä talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnasta.

19 b §

Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

Tässä pykälässä tarkoitettuja ensisijaisia tiloja ovat liitteen:

- 1) 1 kohdassa tarkoitetut majoitustoimintaan tarkoitetut tilat lukuun ottamatta majoituskasarmeja sekä majoittumiseen tarjottuja kalustettuja huoneistoja, loma-asuntoja tai tiloja;
- 2) 2 kohdassa tarkoitetut yleisölle avoimet kylpylät, uimahallit, maauimalat ja saunat;
- 3) 4 kohdassa tarkoitetut tehostetun palveluasumisen tai laitoshoidon antavat sosiaalihuollon yksiköt;
- 4) 7 kohdassa tarkoitettujen sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastot;
- 5) muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut kunnan päätöksen mukaiset tilat, joista voi aiheutua sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen terveyshaittaa rakennuksen vesilaitteiston välityksellä.

Rakennuksen vesilaitteistosta otettavan talousveden ja lämpimän käyttöveden laadun turvaamiseksi ensisijaisena tilana käytettävän rakennuksen omistajan on koottava ja pidettävä ajan tasalla riskienhallinnan kannalta tarpeellisia tietoja ja kohdistettava riskienhallintaa rakennuksen vesilaitteistoihin. Toiminnanharjoittajan, joka käyttää rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana, on osallistuttava rakennuksen vesilaitteistoja koskevaan riskienhallintaan.

Rakennuksen omistajan on toimitettava 2 momentissa tarkoitetut riskienhallinnan kannalta tarpeelliset tiedot toiminnanharjoittajalle, joka käyttää rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana. Toiminnanharjoittajan on esitettävä rakennuksen vesilaitteistojen riskienhallintaa koskevat tiedot kunnan terveydensuojeluviranomaiselle tämän pyynnöstä.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen tietojen perusteella kunnan terveydensuojeluviranomainen voi terveyshaitan estämiseksi antaa rakennuksen omistajalle tai toiminnanharjoittajalle, joka käyttää rakennusta tai sen osaa ensisijaisena tilana, määräyksiä:

- 1) rakennuksen vesilaitteistojen kunnossapidosta;
- 2) terveyshaittaa tai veden laatua koskevasta seurannasta rakennuksen vesilaitteistossa.

Edellä 4 momentin 2 kohdassa tarkoitetun veden laatua koskevan seurannan tulokset on tallennettava 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tietojärjestelmään.

Rakennuksen suunnittelusta ja rakentamisesta siten, että siitä ei aiheudu terveyden vaarantumista, säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 117 c §:ssä. Rakennuksen kunnossapidosta siten, että se täyttää jatkuvasti terveellisuuden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset, säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 166 §:ssä.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ensisijaisena tilana käytettävän rakennuksen vesilaitteistojen riskienhallinnan kannalta tarpeellisista tiedoista, niiden ajan tasalla pitämisestä sekä terveyshaittaa ja talousveden ja lämpimän käyttöveden laatua koskevasta seurannasta rakennuksen vesilaitteistoissa.

20 §

Veden laatua koskeva valvonta, määräykset ja tiedottaminen

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on hyväksyttävä 19 a §:ssä tarkoitettu riskienhallintasuunnitelma ja valvottava säännöllisesti sitä, että:

1) 18 §:n 5 momentissa ja 18 a §:ssä tarkoitetun vedenjakelualueen sekä elintarvikehuoneistossa käytettävän talousveden laatu täyttää 17 §:n 1 momentissa säädetyt laatuvaatimukset 17 §:n 4 momentissa tarkoitettussa laatuvaatimusten täyttymiskohdassa;

2) 19 §:n 3 momentissa tarkoitetut tiedot ovat ajan tasalla;

3) talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta on riittävää;

4) talousvettä toimittava laitos toteuttaa 19 a §:n mukaista riskienhallintasuunnitelmaa.

Valvontatutkimusten tulokset on tallennettava Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään ja talousveden valvontatutkimustuloksista on tiedotettava vedenkäyttäjille tietoverkossa.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa tarvittaessa:

1) talousveden tai lämpimän käyttöveden käyttöä koskevia määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi tai poistamiseksi;

2) määräyksiä toiminnanharjoittajalle veden laatua koskevasta tarkkailusta, riskienhallintaa koskevista toimenpiteistä sekä talousveden desinfioinnista ja muusta käsittelystä, jos sitä on pidettävä veden terveydellisen laadun kannalta tarpeellisenä.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on huolehdittava siitä, että:

1) kunnan alueella sijaitsevien vedenjakelualueiden vedenkäyttäjillä on tietoverkossa saatavilla tietoa talousveteen mahdollisesti liittyvistä terveyshaitoista ja niiden ehkäisystä;

2) sellaisten kiinteistöjen, joita ei ole liitetty talousvettä toimittavan laitoksen vesijohtoon, omistajat tai haltijat saavat tarvittaessa riittävästi tietoa mahdollisuuksista poistaa veden laatua mahdollisesti heikentäviä tekijöitä.

Vedenkäyttäjän pyynnöstä 1 momentissa tarkoitettujen talousveden valvontatutkimusten tulokset sekä 4 momentin 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on toimitettava myös muulla soveltuvalla tavalla kuin tietoverkossa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä talousveden säännöllisestä valvonnasta, tarvittavista tutkimuksista, tiedottamisesta, tulosten raportoinnista ja tietoverkossa esitettävistä tiedoista sekä lämpimään käyttöveteen liittyvästä valvonnasta.

21 §

Tietokokonaisuudet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos laatii juomavesidirektiivin 18 artiklassa tarkoitetut tietokokonaisuudet. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulee osaltaan varmistaa, että Eu-

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

roopan komissiolla, Euroopan ympäristökeskuksella ja Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksella on tietoyhteyden avulla pääsy näihin tietokokonaisuuksiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tietokokonaisuuksien sisällystä.

49 a §

Tutkimuslaboratoriot

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten edellyttämät viranomaisille tarkoitetut tutkimukset on tehtävä Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa.

Tutkimuksia tekevällä laboratoriolla on oltava kirjallinen laatujärjestelmä ja laboratorion on pystyttävä osoittamaan tekemiensä määritysten luotettavuus. Laboratoriolla on lisäksi oltava tarvittava asiantuntemus ja tekniset valmiudet tutkimuksen suorittamiseen.

Laboratorion on toimitettava tämän lain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston osoittamaan tietojärjestelmään.

Ruokavirasto hyväksyy laboratorion hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että laboratorio täyttää 2 ja 3 momentissa säädetyt vaatimukset. Ennen laboratorion hyväksymistä Ruokaviraston tulee pyytää hakemuksesta lausunto Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta tai Säteilyturvakeskukselta.

Hyväksytyn laboratorion on ilmoitettava Ruokavirastolle toiminnan olennaisesta muuttamisesta, toiminnan keskeyttämisestä ja toiminnan lopettamisesta. Hyväksytyn laboratorion on viipymättä ilmoitettava toimeksiantajalleen terveyshaittaan viittaavasta tutkimustuloksesta ja lähelettävä näytteestä eristetyt mikrobikannat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tutkimuslaboratorioiden hyväksymisen edellytyksistä ja tutkimustulosten toimittamisesta.

49 b §

Tutkimuslaboratorioiden valvonta

Ruokavirasto valvoo, että 49 a §:ssä tarkoitetut laboratoriot noudattavat tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Jos laboratorio toimii näiden vastaisesti, Ruokavirasto voi antaa Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa kuultuaan tarpeellisia määräyksiä toiminnan korjaamiseksi. Jos laboratorio ei Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjaa puutteita, Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen määräajaksi. Ruokaviraston tulee antaa määräyksiä laboratorion toiminnan korjaamiseksi tai tarvittaessa toiminnan keskeyttämiseksi määräajaksi myös Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston esityksestä.

Ruokavirasto voi peruuttaa laboratorion hyväksymisen myös pysyvästi, jos epäkohta on olennainen, eikä laboratorio ole Ruokaviraston määräyksistä huolimatta korjannut puutteita.

Ruokavirasto ylläpitää 1 momentissa tarkoitettua valvontaa varten rekisteriä hyväksytyistä laboratorioista. Rekisteriin merkitään hyväksytyn laboratorion nimi, yhteystiedot, arvioinnin piirissä olevat määrittämenetelmät ja laboratoriossa tutkimuksista vastaavan henkilön nimi.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaan tuloa voimassa olleen lain nojalla tehdyt ilmoitukset ja päätökset jäävät tämän lain voimaan tullessa voimaan, ellei toisin säädetä.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Talousvettä toimittavan laitoksen on huolehdittava siitä, että 19 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua raakavettä koskeva riskienhallintasuunnitelma on laadittu 19 a §:n mukaisesti viimeistään 12 päivänä heinäkuuta 2027 ja että 19 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua talousveden toimitusjärjestelmää koskeva riskienhallintasuunnitelma on laadittu 19 a §:n mukaisesti viimeistään 12 päivänä tammikuuta 2029.

Talousvettä toimittava laitos voi noudattaa 4 momentissa tarkoitettuina siirtymäkausina tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 20 §:n ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisia riskienhallintatoimenpiteitä kuitenkin enintään siihen saakka, kun kunnan terveydensuojeluviranomainen tarkistaa talousveden säännöllistä valvontaa koskevan valvontatutkimusohjelmansa.

Ensisijaisena tilana käytettävän rakennuksen omistajan on huolehdittava siitä, että ensisijaisen tilojen vesilaitteistojen riskienhallintaa koskevat toimenpiteet on tehty 19 b §:n 2 momentin mukaisesti viimeistään 12 päivänä tammikuuta 2029. Toiminnanharjoittajalla tulee olla valmius mainittuun päivämäärään mennessä esittää 19 b §:n 3 momentissa tarkoitettua riskienhallintaa koskevat tiedot valvontaviranomaiselle.

Ruokaviraston hyväksymän lain 49 a §:ssä tarkoitettua talousvesitutkimuksia tekevän laboratorion on tehtävä Ruokavirastolle ilmoitus viimeistään 12 päivänä tammikuuta 2023, täyttääkö se mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua edellytyksen tutkimustulosten sähköisestä toimittamisesta. Ruokaviraston on päivitettävä ilmoituksen perusteella laboratoriota koskeva hyväksymispäätöksensä viipymättä.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Velvollisuus ilmoittaa toimipaikan käyttöönotosta tai toiminnon aloittamisesta sekä velvollisuus suorittaa valvonnan perusmaksu

Toimipaikka tai toiminto	Velvollisuus ilmoittaa toimipaikan käyttöönotosta tai toiminnon aloittamisesta 13 §:n nojalla	Velvollisuus suorittaa valvonnan perusmaksu 50 §:n nojalla
--------------------------	---	--

7) terveydenhuollon toimintayksikkö*		
Sairaala	Kyllä	Ei
Terveyskeskus, jossa on vuodeosasto	Kyllä	Ei

*Ilmoitus on tehtävä 19 b §:ssä tarkoitettujen ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinnan valvontaa varten.

2.

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesihuoltolain (119/2001) 15 ja 16 § sekä 20 d §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 15 § ja 20 d §:n 1 ja 2 momentti laissa 681/2014 ja 16 § osaksi laeissa 54/2005 ja 827/2019, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 3 a kohta, 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 4 ja 5 momentti ja lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

3 a) *vedenottopisteellä* kaivoa, lähdettä tai kohtaa pintavedessä, josta otetaan vettä talousvetenä käytettäväksi tai talousveden valmistukseen;

4 §

Viranomaiset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen osallistuvat tarvittaessa toimialoillaan terveydensuojelulaissa tarkoitettuun vedentuotantoketjun riskienhallintaan tarvittavien ympäristötietojen kokoamiseen sekä riskienhallinnan toimenpiteiden tunnistamiseen.

Suomen ympäristökeskus vastaa ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2020/2184 edellytetyjen tietokokonaisuuksien tuottamisesta toimialallaan ja verkossa tapahtuvaan vedenkäyttäjille kohdistettuun tiedottamiseen liittyvien tietopalvelujen teknisestä toteuttamisesta.

15 §

Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä käyttämänsä raakaveden määrään tai laatuun kohdistuvista riskeistä sekä laitteistonsa kunnosta. Tässä tarkoituksessa vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua, laitteistonsa kuntoa sekä vuotovesien määrää laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoissa. Tiedot verkostojen sijainnista on saatettava sähköiseen muotoon.

Vesihuoltolaitos valitsee raakavedestä tarkkailtavat muuttujat terveydensuojelulaissa tarkoitettun vedentuotantoketjun riskienhallinnan perusteella. Vesihuoltolaitos huolehtii siitä, että tässä tarkoituksessa toteutetun raakavesitarkkailun tulokset sekä niihin liittyvien vedenottopisteiden ja havaintopaikkojen sijainti- ja ominaisuustiedot toimitetaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselle 2 momentissa tarkoitetuissa raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaituista epätavallisista muutoksista.

Mitä tässä pykälässä säädetään vesihuoltolaitoksesta, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä sekä terveydensuojelulaissa tarkoitettua talousvettä toimittavaa laitosta, joka toimittaa talousvettä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuudesta.

16 §

Tiedottamisvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan on pyydettäessä annettava toisilleen vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen sekä vesihuollon hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Vesihuoltolaitoksen tulee tiedottaa riittävästi laitoksen toimittaman talousveden laadusta ja jäteveden puhdistuksen tasosta sekä siitä, miten vesihuollosta perittävät maksut muodostuvat.

Talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen on lähetettävä asiakkaalle vähintään kerran vuodessa laskun yhteydessä tai muutoin helposti saatavissa olevassa muodossa tiedot laitoksen toimittaman talousveden laadusta, hinnasta ja kulutuksesta.

Vesihuoltolaitoksen asiakkaan tulee välittää 3 momentissa tarkoitetut tiedot talousveden loppukäyttäjälle.

Mitä 3 ja 4 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta ja asiakkaasta, koskee myös terveys- ja ympäristösuojelulaissa tarkoitettua talousvettä toimittavaa laitosta, joka toimittaa talousvettä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin sekä tällaisen laitoksen asiakasta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista talousveden laatu-, hinta- ja kulutustiedoista sekä niiden lähettämisestä ja eteenpäin välittämisestä.

16 a §

Asiakirjojen julkisuus

Tietojen saamiseen vesihuoltolaitoksen asiakirjoista, jotka sisältävät raaka- tai talousveden laatua ja määrää tai jäteveden käsittelyä ja johtamista koskevia ympäristötietoja, sekä velvollisuuteen edistää tällaisten ympäristötietojen saantia, sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), vaikka laitos ei mainitun lain mukaan kuulu sen soveltamisalaan.

Vesihuoltolaitoksen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa saa hakea muutoista valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tietojärjestelmää yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa.

Vesihuoltolaitos toimittaa vähintään kerran vuodessa vesihuollon tietojärjestelmään vesihuoltopalvelujensa hinnat ja niiden määräytymisperusteet sekä tiedot, joita tarvitaan vesihuollon tehokkuuden, laadun ja kannattavuuden kuvaamiseksi.

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevaan asiaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 222 §:n 2 momentti seuraavasti:

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa (119/2001) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 712/2022, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan hissiturvallisuuslain (1134/2016), mittauslaitelain (707/2011), pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (180/2015), räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettujen laitteiden ja suojausjärjestelmien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1139/2016), painelaitelain (1144/2016), sähköturvallisuuslain (1135/2016), räjähteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (1140/2016), kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilönsuojaimista annetun lain (218/2018), kaasulaitelain (502/2018), säteilylain (859/2018), ilmailulain (864/2014), aerosolien vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (794/2020), ajoneuvolain (82/2021), jätelain (646/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014), EU-ympäristömerkistä annetun lain (832/2014), huviveneiden turvallisuudesta ja päästövaatimuksista annetun lain (1712/2015), sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014), laivavarustelain (1503/2011), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetun lain (1005/2008), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetun lain (387/2013), kemikaalilain (599/2013), kosmeettisista valmisteista annetun lain (492/2013), tupakkalain (549/2016), jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain (265/2022), lannoitelain (711/2022) ja terveydensuojelulain (763/1994) soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan, jollei mainituissa laeissa toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Helsingissä 10.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Merja Kyllönen vas
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Heidi Viljanen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen